

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ» МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**Факультет здоров'я, фізичної культури і спорту
Кафедра здоров'я людини та фізичної терапії**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 13. Вікова фізіологія і дитячі хвороби

Освітньої програми:

Рівня вищої освіти:

на здобуття освітнього ступеню:

за спеціальністю:

галузі знань:

Дошкільна освіта

першого (бакалаврського)

бакалавра

012 Дошкільна освіта

01 Освіта/Педагогіка

Рівне 2021 рік

Робоча програма з дисципліни «Вікова фізіологія і дитячі хвороби» для студентів галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, зі спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Розробник: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри Боровець О. В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри здоров'я людини та фізичної терапії

Протокол № _ від « ___ » _____ 20__ року

Завідувачка кафедри проф. Поташнюк І. В.

« ___ » _____ 20__ року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету здоров'я, фізичної культури і спорту.

Протокол № _ від « ___ » _____ 20__ року

Голова навчально-методичної комісії доц. Романова В. І.

Гарант освітньо-професійної програми Дошкільна освіта доц. Пагута Т. І.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 6 Загальна кількість годин: (денна/заочна форми навчання) – 180/180 Кількість змістових модулів–2	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) галузь знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальність 012 Дошкільна освіта	Нормативна	
		Семестр	
		1-2-й	1-2-й
		Лекції	
		14/16 год.	2/4 год.
		Практичні, семінарські	
		16/14 год.	4/2 год.
		Самостійна робота	
		120 год.	168 год.
		Вид контролю: залік	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – надати студентам основні знання про фізіологічні процеси, та вікові особливості організму, що розвивається, його взаємодію з навколишнім середовищем. Озброїти розумінням закономірностей процесів в організмі, які відбуваються у дітей дошкільного віку, та особливості дитячих хвороб.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Анатомія, фізіологія дітей з основами генетики» є:

методичні – дати сучасні знання про вікові особливості організму, що розвивається, його взаємодію з навколишнім середовищем; озброїти розумінням закономірностей, які вивчають принципи збереження і зміцнення здоров'я;

пізнавальні – вивчити життєдіяльність організму та його частин: клітин, органів, їх взаємозв'язок та взаємодію, регуляцію, походження та пристосування у процесі еволюційного та індивідуального розвитку особини до навколишнього середовища;

практичні – сформувані вміння і навички, які б дозволили студентам на науковій основі організувати навчально-виховний процес з урахуванням фізіологічних, психолого-педагогічних особливостей дітей;

виховні – виховувати у студентів відповідальне ставлення до навчання, розвивати спостережливість, дисциплінованість.

Загальні компетентності

ЗК-9. Здійснення безпечної діяльності.

КС-12. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності.

КС-14. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості.

Результати навчання за дисципліною

ПР 14. Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей.

ПР 22. Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вікова фізіологія

Тема 1: Предмет і завдання курсу. Онтогенез як життєвий шлях індивіда. Поняття про онтогенез як життєвий цикл людини. Основні закономірності росту і розвитку організму дитини, їх характеристика. Загальна характеристика будови та функцій організму. Організм як єдине ціле.

Тема 2: Опорно-руховий апарат, вікові особливості.

Структурно-функціональна характеристика та вікові особливості пасивної частини опорно-рухового апарата людини. Структурно-функціональна характеристика та вікові особливості активної частини опорно-рухового апарата людини. Причини і види порушень опорно-рухового апарата у школярів, їх профілактика.

Тема 3: Серцево-судинна система та система крові, вікові особливості. Структурно-функціональна характеристика серця та судин, вікові особливості. Регуляція роботи серця. Кров та її функції. Профілактика захворювань серцево-судинної системи у дітей та школярів.

Тема 4. Органи дихання, вікові особливості. Структурно-функціональна характеристика та вікові особливості органів дихання. Характеристика основних етапів дихання: зовнішнє дихання, газообмін в легенях. Профілактика захворювань органів дихання у школярів.

Тема 5: Органи травлення, вікові особливості. Структурно-функціональна характеристика органів травлення, вікові особливості. Травлення в різних відділах травної системи (ротова порожнина, шлунок, кишечник). Обмін речовин та енергії. Профілактика захворювань шлунково-кишкового тракту у школярів.

Тема 6: Нервова система, вікові особливості. Сенсорні системи

Загальна характеристика та функціональне значення різних відділів нервової системи, вікові особливості. Типи вищої нервової діяльності: перша і друга сигнальні системи. Біологічне значення умовних та безумовних рефлексів. Структурно-функціональна характеристика зорового аналізатора в онтогенезі. Структурно-функціональна характеристика слухового аналізатора. Профілактика порушень зору та слуху у школярів.

Змістовий модуль 2. Дитячі хвороби

Тема 7. Періоди дитячого віку, характеристика кожного з періодів розвитку дитини з медичного погляду..

Короткий історичний нарис розвитку педіатрії в Україні. Видатні педагоги, що внесли суттєвий вклад в лікувально-педагогічний напрям розвитку дитячої психіатрії: Г. Песталоцці, Ф. Фребель, М.Монтессорі, К. Д. Ушинський, А. С. Макаренко, В. О. Сухомлинський. Організація профілактичної та лікувальної допомоги дітям. Завдання національної програми "Діти України" в галузі охорони здоров'я дітей. Фізичне і психічне здоров'я дітей – головні вимоги нових програм виховання дітей раннього та дошкільного віку.

Тема 8. Внутрішньоутробний період розвитку та вплив шкідливих чинників на організм дитини. Спадковість і патологія

Запліднення та розвиток зародка. Основні етапи ембріонального розвитку людини. Вплив шкідливих чинників на розвиток плода. Гігієна вагітних. Пологи. Гаметопатії, ембріопатії, фетопатії. Анатомо-фізіологічні особливості дитячого віку. Періоди дитячого віку, їх коротка характеристика. Критичні періоди розвитку дитини.

Тема9. Характеристика доношеної новонародженої дитини. Фізичний та нервово-психічний розвиток дитини. Поняття про спадкові захворювання.

Характеристика доношеної новонародженої дитини. Ознаки доношення і зрілості. Організація середовища і догляду за новонародженою дитиною. Оцінка фізичного та нервово-психічного розвитку дитини. Спадковість і середовище. Спадкові форми патології і типи їх успадкування. Моногенні (молекулярні), хромосомні і полігенні (поліфакторіальні) спадкові захворювання. Загальні принципи лікування при спадкових хворобах. Заходи профілактики. Медико-генетичне консультування.

Тема10. Захворювання серцево-судинної системи у дітей.

Анатомо-фізіологічні особливості серцево-судинної системи у дітей раннього та дошкільного віку. Кровообіг плода. Позаутробний кровообіг. Частота пульсу, артеріальний тиск залежно від віку. Природжені вади серця; причини, види, основні симптоми. Ревматизм; етіологія, особливості перебігу, основні симптоми, профілактика. Мала хорія. Роль вихователя в профілактиці ревматизму і його рецидивів у дошкільному закладі. Вегето-судинна дистонія, міокардіодистрофія; причини виникнення, клінічні симптоми, профілактика. Поняття про ювенільний ревматоїдний артрит; етіологія, форми (суглобова, суглобово-вісцеральна), симптоми, диспансерне спостереження. Особливості кровотворення у дітей. Показники крові у дітей різного дошкільного віку. Анемія; причини, симптоми, показники крові при анемії, профілактика. Профілактика анемії в дошкільному закладі.

Тема11. Інвазійні захворювання людини та їх профілактика.

Інвазійні захворювання людини та їх профілактика. Захворювання сечових органів та ендокринної системи у дітей. Порушення опорно-рухового апарата. Інвазійні хвороби людини. Короста. Педикульоз. Етіологія, джерело зараження, шлях поширення, основні симптоми, профілактика. Гельмінтози. Загальна характеристика. Способи зараження. Основні види глистів, що найчастіше зустрічаються в Україні (аскариди, волосоголовці, гострики, карликовий ціп'як). Симптоми, діагностика, лікування та профілактика глистяних захворювань. Лямбліоз. Основні симптоми, перебіг, профілактика. Гельмінтоз. Лямбліоз.

Тема12. Хвороби органів слуху та зору у дітей. Функціональні порушення вищої нервової діяльності у дітей

Анатомо-фізіологічні особливості органа слуху в дітей. Гострий та хронічний (середній) отит у дітей. Причини, симптоми. Профілактика отитів у дітей. Анатомо-фізіологічні особливості органа зору у дітей. Блефарит, кон'юнктивіт; причини, симптоми, профілактика. Гострота зору. Природна дитяча далекозорість. Порушення гостроти зору. Визначення гостроти зору. Далекозорість. Короткозорість. Косоокість. Роль педагога в профілактиці порушення гостроти зору у дітей. Неадекватна поведінка дитини. Форми неадекватної поведінки та причини їх виникнення. Методи ліквідації неадекватних форм поведінки, їх профілактика в сім'ї та дошкільному закладі. Неврози у дітей. Клінічні форми: істерія, неврастенія, невроз нав'язливих станів.

Тема 13. Дитячі інфекції та їх профілактика

Дифтерія; збудник, шлях передачі, інкубаційний період, основні симптоми. Бактеріоносійство і його епідеміологічне значення. Характер місцевого враження. Дифтерія зіва, дифтерійний круп. Ускладнення дифтерії. Догляд за хворими. Значення профілактичних щеплень. Епідеміологічні заходи в дошкільному закладі. Кашлюк; збудник, шлях передачі, основні симптоми, форми захворювання. Догляд за хворим. Епідеміологічні заходи. Ускладнення та профілактика. Кір; збудник, шлях передачі, інкубаційний період, основні симптоми. Сприйнятливність дітей до кору. Клінічні форми кору. Активна імунізація проти кору. Профілактика. Заходи в осередку. Строки карантину для контактних, що не хворіли, і невакцинованих. Краснуха; збудник, шлях передачі, інкубаційний період, сприйнятливність дітей до краснухи. Основні симптоми. Відмінність від кору. Догляд за хворим. Ускладнення. Профілактика. Скарлатина; збудник, джерело інфекції та шляхи поширення, інкубаційний період, основні симптоми. Догляд за хворою дитиною. Профілактичні заходи в дошкільних закладах. Вітряна віспа; збудник, шлях передачі, основні симптоми. Догляд за хворою дитиною. Профілактичні заходи в дошкільному закладі, школі. Епідемічний паротит; збудники, шлях передачі, сприйнятливність, основні симптоми. Догляд за хворою дитиною. Ускладнення. Строки прийому дітей, контактних з хворими епідемічним паротитом та тих, що переохворіли ним в дошкільний заклад, школу. Профілактика захворювання. Менінгококовий епідемічний менінгіт, збудник, шлях передачі, основні симптоми. Особливості перебігу у дітей першого року життя. Ускладнення. Профілактика захворювання. Роль педагога в попередженні поширення повітряно-краплинних інфекцій.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
	180	30	30	-	-	120	14	8	6	-	-	166
Змістовий модуль 1. Вікова фізіологія												
<i>Тема 1.</i> Предмет і завдання курсу. Онтогенез як життєвий шлях індивіда.	12	2	2		-	8	12	2				10
<i>Тема 2.</i> Опорно-руховий апарат, вікові особливості	14	2	2		-	10	14	2	2			10
<i>Тема 3.</i> Серцево-судинна система та система крові, вікові особливості.	14	2	2		-	10	14		2			12
<i>Тема 4.</i> Органи дихання, вікові особливості.	14	2	2		-	10	14					14
<i>Тема 5.</i> Органи травлення, вікові особливості	14	2	2		-	10	14					14
<i>Тема 6.</i> Нервова система, вікові особливості. Сенсорні системи	14	2	2			10	14					14

Разом за змістовим модулем 1	82	12	12			58	82	4	4			74
Змістовий модуль 2. Дитячі хвороби												
<i>Тема 7.</i> Періоди дитячого віку, характеристика кожного з періодів розвитку дитини з медичного погляду.	14	2	2			10	14	2	2			10
<i>Тема 8.</i> Внутрішньоутробний період розвитку та вплив шкідливих чинників на організм дитини. Спадковість і патологія	14	2	2			10	14					14
<i>Тема9.</i> Характеристика доношеної новонародженої дитини. Фізичний та нервово-психічний розвиток дитини. Поняття про спадкові захворювання	14	2	2			10	14					14
<i>Тема10.</i> Захворювання серцево-судинної системи у дітей.	14	2	2			10	14					14
<i>Тема11.</i> Інвазійні захворювання людини та їх профілактика.	14	2	2			10	14					14
<i>Тема12.</i> Хвороби органів слуху та зору у дітей. Функціональні порушення вищої нервової діяльності у дітей	14	4	4			6	14					14
<i>Тема13.</i> Дитячі інфекції та їх профілактика	14	4	4			6	14					14
Разом за змістовим модулем 2	98	18	18			62	98	4	2			102
Усього годин	180	30	30			120	180	6	6			168

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин(д/з)
1	Предмет і завдання курсу. Онтогенез як життєвий шлях індивіда.	2
2	Опорно-руховий апарат, вікові особливості	2/2
3	Серцево-судинна система та система крові, вікові особливості.	2/2
4	Органи дихання, вікові особливості.	2
5	Органи травлення, вікові особливості	2
6	Нервова система, вікові особливості. Сенсорні системи	2
7.	Періоди дитячого віку, характеристика кожного з періодів розвитку дитини з медичного погляду.	2/2
8.	Внутрішньоутробний період розвитку та вплив шкідливих чинників на організм дитини. Спадковість і патологія	2

9.	Характеристика доношеної новонародженої дитини. Фізичний та нервово-психічний розвиток дитини. Поняття про спадкові захворювання	2
10.	Захворювання серцево-судинної системи у дітей.	2
11.	Інвазійні захворювання людини та їх профілактика.	2
12.	Хвороби органів слуху та зору у дітей. Функціональні порушення вищої нервової діяльності у дітей	4
13.	Дитячі інфекції та їх профілактика	4
	Разом:	30/6

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин(д/з)
1.	Предмет і завдання курсу. Онтогенез як життєвий шлях індивіда.	8/10
2.	Опорно-руховий апарат, вікові особливості	10/10
3.	Серцево-судинна система та система крові, вікові особливості.	10/12
4.	Органи дихання, вікові особливості.	10/14
5.	Органи травлення, вікові особливості	10/14
6.	Нервова система, вікові особливості. Сенсорні системи	10
7.	Періоди дитячого віку, характеристика кожного з періодів розвитку дитини з медичного погляду.	10/10
8.	Внутрішньоутробний період розвитку та вплив шкідливих чинників на організм дитини. Спадковість і патологія	10/14
9.	Характеристика доношеної новонародженої дитини. Фізичний та нервово-психічний розвиток дитини. Поняття про спадкові захворювання	10/14
10.	Захворювання серцево-судинної системи у дітей.	10/14
11.	Інвазійні захворювання людини та їх профілактика.	10/14
12.	Хвороби органів слуху та зору у дітей. Функціональні порушення вищої нервової діяльності у дітей	6/14
13.	Дитячі інфекції та їх профілактика	6/14
	Разом:	120/168

7. Методи навчання

Лекційні та практичні роботи з використанням аудіовізуальних засобів.

8. Методи контролю

Письмове та усне опитування. Залік.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку.

Поточне тестування та самостійна робота													Підсумковий контроль (залік)	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	40	100
4	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5	6		

T1, T2 ... T5 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECT8

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECT8	Оцінка за національною шкалою	
			для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	B	задовільно	
60-63	E		
35-59	PX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	P	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Вологі та сухі препарати. Відеофільми. Плакати.

11. Рекомендована література

Базова

1. Актипчук Ю.П. та ін. – Анатомія та фізіологія дитини. – К.: Вища школа”, 2006.
2. Аносов І.П., Хоматов В.Х. Анатомія людини у схемах. Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів К.: Вища школа, 2002.-191 с.
3. Анатомія та еволюція нервової системи. Практикум Навч. посібник для студентів ВНЗ М-во освіти і науки України. МУ "РЕГІ" ім. акад. С.Дем'янчука. Рівне: МУ "РЕГІ" ім. акад. С. Дем'янчука, 2003. 150с.
4. Бенець В.П., Форняк Н.М., Климюк О.В.. Анатомія людини. Практикум. Клітина. Тканини. Опорно-руховий апарат Підручник для студентів стоматолог. ф-тів вищ. мед. навч. закладів III - IV рівнів акредитації За ред. І.І.Бобрика К.:Вища школа, 2008 .-150 с.
5. Бобрик І.І. Анатомія людини. Підручник для студентів стоматолог. ф-тів вищ. мед. навч. закладів III - IV рівнів акредитації За ред. І.І.Бобрика К.:Вища школа, 2001.-399 с.
6. Коляденко Г.І. Анатомія людини: Підручник. – К.: Либідь, 2001. – 384 с.: іл.
7. Коляденко Г.І. Анатомія людини. Підручник для студ. природ. спец. вищ. навч. закладів .- 3 - те вид.- К.: Либідь, 2005.- 384 с.
8. Маруненко І.М., Неведомська Є.О., Бобрицька В.І. Анатомія і вікова фізіологія з основами шкільної гігієни: Курс лекцій Посібник для студентів небіолог. спец. вищ. пед. Навч. закладів М-во освіти і науки України. Київ. міськ. пед. ун-т ім. Б.Д.Грінченка К.: Професіонал, 2004 .- 480 с.
9. Михалевич Р.Ф. Анатомія та фізіологія з основами патопсихології в запитаннях і відповідях. Навч. пос. для студ. вищ. навч. закладів .- К.:Здоров'я, 2001. -176 с.
10. Плиська О.І.Фізіологія: Навч. посіб. – К.: Парламентське вид-во, 2004. – 361 с.
11. Присяжнюк М.С. Біологія людини. – К.: Фенікс, 2007.
12. Сапин М.Р., Брискина З.Г. Анатомия и физиология детей и подростков: Учеб. пособие для студ. пед. Вузов. – М.: Издательский центр „Академия”, 2002. – 456 с.
13. Свиридов О.І. Анатомія людини: Підручник /За ред. І.І. Бобрика. – К.: Вища шк., 2001. – 399 с.: іл..
14. Хомченко Б.Г. Анатомія людини, практикум, - К.: Вища шк., 2015.

15. Чайченко Г.М., Цибенко В.О., Сокур В.Д. Фізіологія людини і тварин: За ред. В.О. Цибенка. – К.: Вища шк., 2003. – 463 с.
16. Боровець О.В. Анатомія людини. Практикум. Внутрішні органи. Навчально – методичний посібник. – Рівне, 2017. – 75 с.
17. В. Антонік., І. Антонік. Анатомія, фізіологія дітей з основами гігієни та фізичної культури. К.: Вища шк., 2019. – 336 с.
18. Анатомія людини: у 3-х т. Т. 2: підручник / А. С. Головацький [та ін.] ; за ред. В. Г. Черкасова, А. С. Головацького. - 3-тє вид., доопрац. - Вінниця : Нова книга, 2019. - 456 с.
19. Маруненко І, Неведомська Є, Волковська Г. Анатомія, фізіологія, еволюція нервової системи.-Київ, 2019.
20. Черкасов В.Г., Дзевульська І.В., Ковальчук О.І. Анатомія людини (контроль за самостійною підготовкою до практичних занять)/Видання 5-е. – Київ, 2020. – 172 с.
21. <https://www.google.com/search>
22. <http://nmuofficial.com/zagalni-vidomosti/kafedri/kafedra-anatomyu-cheloveka/pidruchnyk-z-anatomiyi-lyudyny>

Допоміжна

1. Анатомія і вікова фізіологія з основами шкільної гігієни: Курс лекцій.-К., 2004. - 480 с.
2. Аносов І.П. Начала педагогической генетики., - 2005. – 352 с. (1 екз.).
3. Аносов І.П., Хоматов В.Х. Анатомія людини в схемах: навчальний посібник . – К.: Вища шк., 2002. – 191 с.: іл. (5 екз.)
4. Билич Г.Л., Крыжановский В.А. Биологич. Полный курс. В 3-х т. Том 1. Анатомия. – М.: ООО «Издательский дом «ОНИКС 21 век», 2003. – 624 с. ил. (3 примірники) (14 екз./4).
5. Біологія: Великий довідник для школярів та абітурієнтів. Навч. книга “Богдан”, 2000 р. (2 екз.).
6. Біологія: Загальна біологія: Ботаніка. Зоологія. Людина та ін. Навчальний посібник. А.О. Слюсарев.- К.: Висшая школа, 2002. (13 екз./3).
7. Біологія: Загальна біологія. Ботаніка. Зоологія. Людина та її здоров'я: Навчальний посібник для учнів спец. шкіл, ліцеїв та гімназій / Авт.: А.О. Слюсарев, О.В. Самсонов, В.М. Мухін та ін.; За ред. Та пер. з рос. В.О. Мотетного. – 4-е вид. стереотип. – К.: Вища школа, 2003. – 624 с. (9 примірників).
8. Брин В.Б., Вартаян И.А. и др. Основы физиологии человека. 1994 г., рус.
9. Гайда С.П. Анатомия и физиология человека. «Вища шк.», 1991 р., 216 с.
10. Довідник з біології / Авт.: Т.Л. Богданова, О.В. Брайон , О.В. Данилова та ін.; За ред.. К.М. Ситника. – 2-е вид., випр. і доп. – К.: Наук. Думка, 2003. – 796 с. (15/9 примірників).
11. Коляденко Г.І. Анатомія людини: Підручник. – К.: Либідь, 2001. – 384 с.: іл. (1 екз.).
12. Коляденко Г.І. Анатомія людини: Підручник. -2-е вид. К., 2004. (2 екз.)
13. Музика Ф. В. Анатомія людини : навчальний посібник / Ф. В. Музика, М. Я. Гриньків, Т. М. Куцериб. – Львів : ЛДУФК, 2020. – 359 с. : іл.

13. Інформаційні ресурси.

1. Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра, спеціаліста і магістра всіх напрямків – К., 2017.
2. Бібліотеки:
 - МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука (33028, Рівне, вул. С. Дем'янчука, 4); тел.: 23-72-02;
 - Інститут педагогічної освіти МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука (33028, Рівне, вул. Фабрична, 12-б); тел.: 60-98-02.
 - державна обласна (33000, Рівне, майдан Короленка, 6); тел.: 22-70-63.
- Міські бібліотеки м. Рівного:
 - ім. В. Короленка (вул. Київська, 44);
 - № 9 (вул. С. Бандери, 9а);
 - № 10 (вул. Гагаріна, 67);
 - міська (вул. Корольова, 4);

- міська (вул. Вітебська, 3а).
- 3. веб-сайт Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>;
- 4. веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України <http://nplu.org/>